

การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุดรธานี

ADMINISTRATION OF STUDENT AFFAIRS OF THE SCHOOL THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE UDON THANI

สุรสิทธิ์ ดอนสีดา¹ และอมรทิพย์ เจริญผล²
SURASIT DONSIDA¹ AND AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: November 15, 2022

Revised: January 8, 2022

Accepted: May 11, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี 344 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียนและด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน

^{1,2} นักศึกษาและอาจารย์สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี,

Student and lecturer of Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

ABSTRACT

This research aimed to study the level of student affairs administration in educational institutions. Under the Office of Udon Thani Secondary Education Service Area, The sample consisted of 344 school administrators and advisors under the Udon Thani Secondary Educational Service Area Office using multi-stage random sampling. The research tools were a 5-point estimation scale questionnaire with a validity between 0.67 – 1.00 and a confidence value of 0.90. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The researcher found Student Affairs Administration of Educational Institutions under Udon Thani Secondary Educational Service Area Office Overall; was at a high level. The aspect with the highest average value was student care and support system, followed by discipline, student behavior, morality, and ethics promotion. And the element with the lowest average value was student activities, respectively.

Keyword: Student affairs administration

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ และคุณธรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3, 2553, หน้า 8-9) โดยตามประกาศกฎกระทรวง ศึกษาธิการเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานกิจการนักเรียนเป็นภาระกิจหนึ่งของงานด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งงานกิจการนักเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน สังคม และประเทศชาติเพราะเป็นกิจกรรม ที่ช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้เก่ง ดี มีสุข ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพในตัวผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย

และจิตใจ เป็นไปตามคุณธรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง การเคารพกฎหมาย ความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อยู่ ร่วมผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กุลิณา รอดทอง, 2561, หน้า 26)

ดังนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดให้ม้งานกิจการนักเรียนขึ้นในโรงเรียน เพื่อ เป็นการส่งเสริมงานทุกงานและมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ส่งเสริมและ พัฒนานักเรียนตามความเหมาะสมของวัยและความแตกต่างของบุคคลให้นักเรียนมีทักษะการดำเนินชีวิต และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียนสังคม และประเทศชาติ เพราะเป็นกิจกรรมช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตรงตาม เจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเต็มเต็มศักยภาพในตัว ผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เหมาะสมตามวัย มีทักษะการดำเนินชีวิตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ให้มีคุณภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข (อภิรักษ์ ภูผา ดาว, 2559, หน้า 13, และณัฐธรรมานนท์ ข้ามสามอ, 2564, หน้า 18) และงานกิจการนักเรียนยังมีความสำคัญต่อนักเรียนมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่เด็กเรียนเข้าสู่ระบบของโรงเรียนจนสำเร็จ การศึกษา และการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนา ความสามารถเฉพาะตนตามศักยภาพ และแก้ไขพฤติกรรมของผู้เรียนให้อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้ง ยังมีประโยชน์กับโรงเรียนคือช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี กุลิณา รอดทอง (2561, หน้า 21) ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการ ดำเนินชีวิต มีคุณภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างปกติสุข (อนัญญา เรืองวานิช และนันทิยา น้อยจันทร์, 2557, หน้า 105)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานกิจการ นักเรียนในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาโดยตลอดและทำการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพบริบท ปัญหาและความ ต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 63 แห่ง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีการกำหนดนโยบายจุดเน้นในการพัฒนาและการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยผ่านระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดนโยบายให้ นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาค สร้างวินัย ให้โอกาสดูแลพฤติกรรม คัดครองนักเรียน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนั้นการบริหารกิจการนักเรียนยังเป็นการเฝ้าระวังพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของ นักเรียนได้ด้วย ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงานของงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 พบว่านักเรียนใน กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในด้านหนีเรียน จำนวน 2,360 คน คิดเป็นร้อยละ 78.63 ทะเลาะวิวาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 3.07 ต้มสุรา จำนวน 343 คน

คิดเป็นร้อยละ 11.72 แต่งกายผิดระเบียบ จำนวน 1,247 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 มาโรงเรียนสาย จำนวน 543 คน คิดเป็นร้อยละ 18.55 (ศักดา จำปาหอม, 2564, หน้า 2-3)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงได้มีวิจัยการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งจะเป็นสารสนเทศให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและเกิดผลดีต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 5-8) กุลสิริณัฐ วงศ์สุขจิตร์ (2557, หน้า 65) จันจิรา แก้วหาญ (2557, หน้า 32) พิมพ์ภา หมิ่นบุญญ์ (2557, หน้า 20) มัลลิกา คูสีวิน (2558, หน้า 6-7) อาทิตยา เวชกรณ (2559, หน้า 25-26) กุลินา รอดทอง (2561, หน้า 37) และ (กัลยาณี รัตนบุตร (2564, หน้า 67) ได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดให้การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานวินัยและความประพฤตินักเรียน ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ด้านงานกิจกรรมนักเรียน และด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ดังภาพที่ 1

การบริหารกิจการนักเรียน

1. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ด้านงานวินัยและความประพฤตินักเรียน
3. ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย
4. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน
5. ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 63 แห่ง ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา รวมทั้งสิ้น 2,478 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, แผนปฏิบัติการประจำปี 2565 ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.sesaud.go.th, เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 63 แห่ง มีผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา รวมทั้งสิ้น 344 คน กำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตร (Taro Yamane, 1967, pp. 886) ที่ระดับช่วงความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดงานการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ค่าความเที่ยงตรง (IOC : Index of Item – Objective Congruence) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งครอบคลุมขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) มีทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	จำนวน 12 ข้อ
2. ด้านงานวินัยและความประพฤตินักเรียน	จำนวน 12 ข้อ
3. ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย	จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	จำนวน 12 ข้อ
5. ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จำนวน 12 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้บริหารทางการศึกษา และครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีและกำหนดวันรับคืน โดยผู้วิจัยได้ไปอธิบายพร้อมแจกแบบสอบถาม และเก็บคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. รวบรวม ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แบบสอบถามมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาใน 5 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา เลือกตอบตามที่ปฏิบัติตามลักษณะในข้อคำถาม โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์แบบสอบถามรายชื่อโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามแนวคิดของเบสท์และคานัน ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังตาราง 1

ตาราง 1 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับบริหาร
1	ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.27	0.71	มาก
2	ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน	4.25	0.66	มาก
3	ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.14	0.69	มาก
4	ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	4.12	0.68	มาก
5	ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.23	0.66	มาก
รวม		4.20	0.68	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.68) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.66) และ ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.66) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.68)

ตาราง 2 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านที่	ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบริหาร
1	มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.22	0.73	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.25	0.74	มาก
3	มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.26	0.69	มาก
4	มีการคัดกรองนักเรียนโดยปกครอง ครูที่ปรึกษา และนักเรียน ใช้แบบคัดกรอง SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) ครบทุกคน	4.35	0.66	มาก
5	มีการนำข้อมูลนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มอย่างชัดเจน	4.19	0.69	มาก

ด้านที่	ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับบริหาร
6	มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.25	0.72	มาก
7	มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการประชุมผู้ปกครอง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.14	0.64	มาก
8	มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ นักเรียนเป็นประจำ	4.30	0.87	มาก
9	มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ	4.14	0.80	มาก
10	มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนเป็นประจำ	4.25	0.68	มาก
11	มีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอกสถานศึกษา	4.31	0.57	มาก
12	มีการสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ	4.34	0.64	มาก
รวม		4.27	0.71	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.71) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการคัดกรองนักเรียนโดยปกครองครูที่ปรึกษา และนักเรียน ใช้แบบคัดกรอง SDQ (Strengths and difficulties questionnaire) ครบทุกคน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ มีการสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.64) และมีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก สถานศึกษา ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.57) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.80)

ตาราง 3 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน

ด้านที่	ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ บริหาร
1	มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงาน ระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน	4.12	0.77	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบวินัยและ ความประพฤตินักเรียน	4.17	0.71	มาก
3	มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานระเบียบ วินัยและความประพฤตินักเรียน	4.36	0.65	มาก
4	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องระเบียบวินัย ให้นักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง	4.16	0.72	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนา ความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง	4.04	0.67	มาก
6	มีการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนผู้ปกครองได้ ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตน	4.24	0.60	มาก
7	มีการกำหนดการหักคะแนนและการเพิ่มคะแนน พฤติกรรมของนักเรียน	4.33	0.66	มาก
8	มีการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน ที่มีความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จิตอาสา	4.29	0.57	มาก
9	มีการจัดทำหลักฐานในการดำเนินงานระเบียบวินัย และความประพฤตินักเรียน	4.28	0.57	มาก
10	มีการจัดกิจกรรมยกย่องและให้กำลังใจนักเรียน ผู้มีความประพฤติดีโดยการให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตร	4.51	0.61	มาก
11	มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายเพื่อส่งเสริม พัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน	4.12	0.69	มาก
12	มีการสรุปผลการดำเนินงานระเบียบวินัยและความ ประพฤตินักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ	4.39	0.66	มาก
รวม		4.27	0.71	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมยกย่องและให้กำลังใจนักเรียนผู้มีความประพฤติดี โดยการให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตร ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.61)

รองลงมา คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานระเบียบวินัย และความประพฤตินักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66) และมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.67)

ตาราง 4 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย

ด้านที่	ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ บริหาร
1	มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.11	0.70	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.10	0.73	มาก
3	มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.22	0.66	มาก
4	มีการจัดทำคู่มือชี้แจงและเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในสถานศึกษา	4.07	0.71	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	4.10	0.81	มาก
6	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน	4.27	0.70	มาก
7	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งหัวหน้าห้องและกรรมการบริหารห้องเรียน	4.25	0.68	มาก
8	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การรณรงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง	4.11	0.72	มาก
9	คณะกรรมการสภานักเรียนมีการดำเนินการตามนโยบายที่หาเสียงไว้	4.14	0.68	มาก
10	มีการประชุมคณะกรรมการสภานักเรียนเป็นประจำทุกเดือน	4.14	0.65	มาก
11	มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.04	0.69	มาก
12	มีการสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ	4.08	0.61	มาก
รวม		4.27	0.71	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.69$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.70$) รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งหัวหน้าห้องและกรรมการบริหารห้องเรียน ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.68$) และมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.66$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.69$)

ตาราง 5 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
ด้านงานกิจกรรมนักเรียน

ด้านที่	ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบริหาร
1	มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน	4.25	0.65	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน	4.27	0.66	มาก
3	มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน	4.24	0.58	มาก
4	มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการความถนัดและความสนใจของนักเรียน	4.17	0.70	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จิตอาสา	4.14	0.72	มาก
6	การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ เช่น กีฬา ดนตรี	3.98	0.64	มาก
7	มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงพระคุณของครู เช่น วันไหว้ครู	4.10	0.67	มาก
8	มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดต่าง ๆ เช่น วันต่อต้านยาเสพติดวันงดสูบบุหรี่โลก	4.25	0.71	มาก
9	มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออก เช่น กิจกรรม เช่น Cover Dance เต้นประกอบเพลง	4.17	0.68	มาก
10	มีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงให้เห็นถึงความรักของน้องที่มีต่อพี่ เช่น วันปัจฉิมนิเทศนักเรียน วันอำลาสถาบัน	4.00	0.66	มาก
11	มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานกิจกรรมนักเรียน	3.93	0.71	มาก
12	มีการสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ	3.95	0.71	มาก

รวม	4.12	0.68	มาก
-----	------	------	-----

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.68) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.65) และมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดต่าง ๆ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด วันงดสูบบุหรี่โลก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.71)

ตาราง 6 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ด้านที่	ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ บริหาร
1	มีการจัดทำโครงการในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.26	0.69	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.19	0.69	มาก
3	มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.14	0.71	มาก
4	มีการจัดกิจกรรมมอบคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นประจำ	4.31	0.71	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียน เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	4.32	0.64	มาก
6	มีการจัดกิจกรรมที่บ่งบอกถึงการเป็นพุทธศาสนิกชน เช่น สวดมนต์ให้พระ	4.26	0.63	มาก
7	มีการจัดกิจกรรมรวมกันรับผิดชอบงาน โดยคำนึงถึง ผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เช่น เขตรับผิดชอบ	4.23	0.67	มาก
8	มีการจัดกิจกรรมยกย่องและให้กำลังใจนักเรียนผู้ที่มี คุณธรรมจริยธรรม โดยการมอบเกียรติบัตร	4.20	0.73	มาก
9	มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เก็บของได้ ส่งคืนเจ้าของ เช่น ของหายได้คืน	4.29	0.78	มาก
10	มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ร่วมกับชุมชน เช่น รด. จิตอาสา เป็นต้น	4.25	0.68	มาก
11	มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.14	0.69	มาก
12	มีการสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ	4.22	0.65	มาก

รวม	4.23	0.66	มาก
-----	------	------	-----

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารจัดการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.64$) รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.71$) และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เก็บของได้ส่งคืนเจ้าของ เช่น ของหายได้คืน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.78$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.71$)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารจัดการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยและด้านงานกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการคัดกรองนักเรียนโดยปกครองครูที่ปรึกษาและนักเรียนใช้แบบคัดกรอง SDQ (Strengths and difficulties questionnaire) ครบทุกคน รองลงมา คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ และมีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอกสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานมาให้สถานศึกษาปฏิบัติสถานศึกษาทุกแห่งได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบคัดกรอง SDQ (Strengths and difficulties questionnaire) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา แก้วหาญ (2557, หน้า 99) เรื่องการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลิษา รอดทอง (2561, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมยกย่องและให้กำลังใจนักเรียนผู้มีความประพฤติดี โดยการให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตร รองลงมา คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานระเบียบวินัยและความ

ประพจน์นักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ และมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่องทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้เห็นความสำคัญในการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี โดยการให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตรเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา แก้วหาญ (2557, หน้า 95) วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ ภูผาดาว (2559, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผลการศึกษภาพที่พึงประสงค์สภาพที่พึงประสงค์การจัดกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อแล้วอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัยด้านงานบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านงานบริการและสวัสดิการนักเรียน และด้านงานแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลินา รอดทอง (2561, หน้า 91-92) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน อยู่ในระดับมาก

3. ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้ง หัวหน้าห้องและกรรมการบริหารห้องเรียน และมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการ จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลินา รอดทอง (2561, หน้า 94) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน และมีการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดต่าง ๆ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด วันงดสูบบุหรี่โลก และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานกิจกรรมนักเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมลรัก ทุมแสง (2555, หน้า 144) ได้ศึกษาการพัฒนางานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดฮู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 มีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนางานกิจกรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนและจัดการจัดกิจกรรมพัฒนางานกิจกรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การบริการสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน และการปกครองเสริมสร้างระเบียบวินัย พบว่า ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียนสามารถดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา แก้วหาญ (2557, หน้า 98) วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลินา รอดทอง (2561, หน้า 92–93) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นประจำ และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เก็บของได้ส่งคืนเจ้าของ เช่น ของหายได้คืน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลินา รอดทอง (2561, หน้า 93–94) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี และกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ ฯลฯ ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ นำครูเข้าอบรมพัฒนาความรู้ พัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนเพื่อเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

1.2 ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมจิตอาสา เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติระเบียบวินัยของนักเรียนโดยมีการประสานขอความร่วมมือในหลาย ๆ ภาคส่วนในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้ช่วยกันในการดูแลนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.3 ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ประชุมในรูปแบบ Onsite หรือในรูปแบบ Online ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้บริหารและครูรวมถึงนักเรียนที่เป็นแกนนำสถานศึกษาได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานแต่ละเดือน มาปรึกษาหารือให้ภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตยได้รับทราบและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานกิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ประชุมในรูปแบบ Onsite หรือในรูปแบบ Online ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละเดือนที่ทางสถานศึกษาดำเนินการขอข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมและขอความร่วมมือให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงความสามารถของตนเองต่อชุมชนและต่อสังคมต่อไป เพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.5 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยอาจประชุมในรูปแบบ Onsite หรือในรูปแบบ Online ตามสถานการณ์ปัจจุบัน โดยขอความร่วมมือกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน โดยจัดทำ คำสุภาษิตสอนใจติดบริเวณต่าง ๆ จัดกิจกรรมให้ความรู้ทุกเช้าหน้าเสาธงเพื่อนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลสิริณัฐ วงศ์สุขจิตร. (2557). กลยุทธ์การบริหารงานกิจการนักเรียนด้านการพัฒนานักเรียน โรงเรียนประจำยุคใหม่ ตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเซีย.
- กุลิณา รอดทอง. (2561). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จันจิรา แก้วหาญ. (2557). การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็น ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฏฐธิดา นามนท์ ชามสามอ (2564). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหา พฤติกรรมก่อกวนก่อกวนของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์ประภา หมื่นบุญ. (2557). สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยเน้นคุณธรรมนำความรู้ โรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายสมุย 1 อำเภอเกาะสมุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มลรัก ทุมแสง. (2555). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้าน-กุดชู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศักดิ์ดา จำปาหอม. (2564). การพัฒนาระบบการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. แผนปฏิบัติการประจำปี 2565. www.sesaud.go.th. เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2565.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครู.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

อณัญญา เรืองวณิช และนันทิยา น้อยจันทร์. (2557). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของ

โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วารสารวิชาการ
เครือข่ายบัณฑิตศึกษา.

อภินันท์ ภูผาดาว. (2559). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Yamane, Taro.1967. *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York : Harper and Row.